

ПОДРШКА ИНОВАТИВНИМ МЕРАМА АПЗ

РАД СА ДУГОРОЧНО НЕЗАПОСЛЕНИМ ЛИЦИМА: НАЈВАЖНИЈЕ ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ПИЛОТ ФАЗЕ

У оквиру подршке Европске уније, коју Национална служба за запошљавање спроводи, у периоду од маја 2023. године до маја 2026. године, реализована је пилот фаза рада са дугорочно незапосленима у филијалама Прокупље, Пожаревац, Панчево и Јагодина. Пројекат „Имплементација иновативних мера активне политике запошљавања и приступа за повећање интеграције дугорочно незапослених, младих, жена, особа са инвалидитетом и других теже запошљивих група на тржиште рада“ усмерен је на јачање запошљивости, социјалне инклузије и одрживе интеграције лица која се дуже време налазе ван тржишта рада.

Зашто је интервенција била неопходна?

Дугорочна незапосленост представља један од најизраженијих структурних изазова тржишта рада. Продужено одсуство са тржишта рада доводи до губитка вештина, смањене конкурентности, пада мотивације и повећаног ризика од трајне социјалне искључености. Лица која су дуго на евиденцији незапослених често се суочавају са вишеструким баријерама, недостатком квалификација, ограниченим радним искуством, социјалним тешкоћама и slabим поверењем у институције.

Управо зато је у оквиру пројекта примењен интегрисан и индивидуализован приступ, заснован на моделу вођења случаја, који омогућава прилагођавање услуга специфичним потребама сваког незапосленог и постепену реинтеграцију на тржиште рада.

Активација као први и кључни корак

Процес рада са дугорочно незапосленим не почиње запослењем, већ процесом активације. Циљ ове фазе је постепено враћање корисника у активан однос према тржишту рада и сопственим могућностима.

Методологија унапређена кроз подршку Европске уније обухвата:

- иницијалну процену запошљивости,
- препознавање индивидуалних баријера,
- изградњу мотивације и поверења,
- постепено укључивање у активности прилагођене капацитетима корисника.

Овај приступ показао се као посебно важан за лица која су дуго ван тржишта рада и код којих је неопходно обновити самопоуздање и радне навике.

Индивидуални план запошљавања – окосница процеса

Један од кључних инструмената рада у пилот фази био је индивидуални план запошљавања (ИПЗ), који представља:

- јасно дефинисан пут од процеса активације до запослења,
- договор између саветника и дугорочно незапосленог,
- флексибилан документ који се прилагођава напретку дугорочно незапоселног.

Кроз овај инструмент активности су биране у складу са реалним могућностима дугорочног незапосленог и проценом потреба локалног тржишта рада, чиме се смањује ризик од краткотрајних и неуспешних исхода.

Комбиновање мера – приступ прилагођен сложеним профилима

Искуства из пилот фазе показала су да код дугорочно незапослених једна мера није довољна. Зато је примењен комбиновани приступ који укључује:

- интензивно и континуирано саветовање,
- обуке и стицање практичних знања,
- субвенције за запошљавање,
- подршку самозапошљавању,
- сарадњу са послодавцима.

У Јагодини и Пожаревцу остварен је висок степен укључивања у субвенционисано запошљавање, у Прокупљу је била атрактивна мера обуке на радном месту, док су у Панчеву забележени веома добри резултати у области самозапошљавања, са високим степеном одрживости покренутих послова.

Улога саветника – кључ успеха

Саветници за запошљавање имају централну улогу у процесу активације и интеграције дугорочно незапослених. Њихова стручност, посвећеност и континуирана подршка значајно утичу на квалитет услуга и постигнуте резултате. Истовремено је уочена потреба за даљим јачањем компетенција запослених, посебно у области мотивационог саветовања и рада са корисницима који имају сложене социјалне и професионалне баријере.

Од запошљавања ка одрживости

Кључни циљ пројекта није само формално запослење, већ одрживо укључивање на тржиште рада. Зато се посебна пажња посвећује:

- праћењу корисника након заснивања радног односа,
- сарадњи са послодавцима,
- идентификацији ризика од прекида радног односа.

Овакав приступ омогућава да резултати имају дугорочан ефекат и након завршетка конкретних мера.

Социјална инклузија као стратешки циљ

Рад са дугорочно незапосленим има снажан социјално-инклузивни карактер. Активирањем ове групе доприноси се:

- јачању социјалне кохезије,
- смањењу ризика од сиромаштва,
- већем учешћу грађана у економским токовима.

Пилот фаза показала је да интегрисан и индивидуализован приступ представља ефикасан модел за повећање запошљивости и изградњу инклузивнијег и одрживијег тржишта рада у Републици Србији. Ова активност део је шире подршке коју Европска унија пружа унапређењу политика запошљавања, социјалне инклузије и економског развоја у Србији.

